

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Hayvanları Koruma Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifimiz ve gerekçesi ekte sunulmuştur.
Gereğini arz ederiz.

 <p>Tuba KÖKSAL Kahramanmaraş Milletvekili</p>	 <p>Hafun MERTOĞLU Rize Milletvekili</p>
 <p>Meryem GÖKA Konya Milletvekili</p>	 <p>Havva Sibel SÖYLEMEZ Mersin Milletvekili</p>
 <p>Ayşe Beharler KAYSERİ</p>	 <p>Sunay Karamuk Adana</p>
 <p>Kayhan Paçacıoğlu VAN</p>	 <p>Beryonm Bozgeçik Gaziantep M. D.</p>
 <p>Ahmet Zembilci Adana</p>	 <p>Fırat Aytekin Adana Milletvekili</p>

TBMM BAŐKANLIĐI	
Tali Komisyon	Adalet , Çevre , İçişleri
Esas Komisyon	Tarım, Orman ve Köyşleri
Tarih: 12-7-2024	Esas No: 2/2275

TBMM KANUNLAR ve KARARLAR BSK.LIĞI
12 Temmuz 2024
Numara:

TBMM GENEL EVRAK
12 Temmuz 2024
No: 1458697

U. Hüfüt Ayşin
Bursa MV

Selman ÖZBOYACI
KONYA MV.
Selman

AMERKAN SÖL
SİİRT MV.
Amerkan

Mustafa YAVUZ
Bursa Milletvekili
Mustafa

Dayın Bayar ÖZSOY,
Kayseri Milletvekili
Dayın

Gökyüz
Mehmet Uğur GÖKYÜZ
Isparta MV.

İsmail Erdem
İstanbul MV.

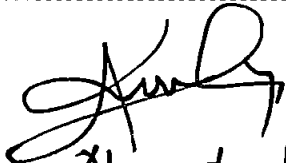
İsmail
Mehmet Eymur ÖZKEÇECİ
Göztepe MV.
Mehmet

Zeynep Yıldız
Ankara Milletvekili
Zeynep

Omar ZABUN
Isparta Milletvekili
Omar

Abdullah Bağrı
Adana MV
Abdullah

Selma Örsün ÖZER
Karaman MV
Selma

Ahmet Kiliç
Bursa Milletvekili

Sabayman Sahar
YOLGAT M.V.

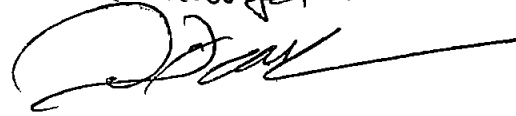
Abdulkadir AKÇİL

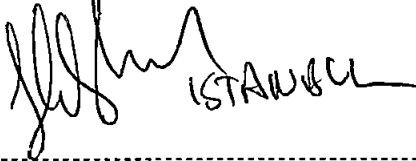
Yozgat M.V.

Prof Dr. Abdurrahman Dural

Zanlıca M.V.

Habib Hasebekov

ISTANBUL

Hasan Arslan

Afyonkarahisar M.V.

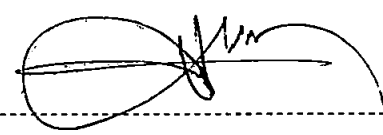
İbrahim YURDUBAŞKIN

Afyonkarahisar M.V.

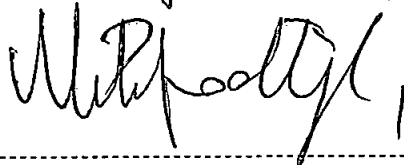

Uğural TİPİOĞLU

Kocaeli M.V.

Mustafa Altayış

Orhan Kırca

Samsun M.V.

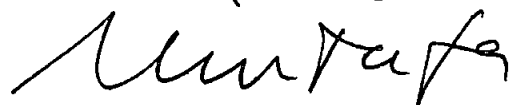
Hakan Aksoy

SİĞIRCI M.V.

Mustafa ARSLAN

Yozgat M.V.

Cevahir Auman
JAMACI
Sarıyerçe M.V.

Emre
ÇALIŞKAN
Neveşehir M.V.

Osman Sağlam
Karaman M.V.

Yakup Özgür Müfta Moll

İbrahim Ethem TAŞ
Antalya M.V.

Ahmet Fethi BALIKÇI
Ankara M.V.

Resul Kurt
Adıyaman M.V.

Ali Emr Ebranç
İstanbul

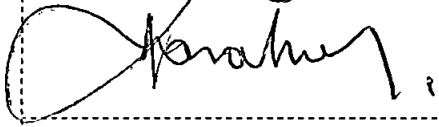
Adem HILDIRIM
İstanbul

EYÜP KADIR
İNAN
İZMİR M.V.

Ali Taylan ÖZTAYLAN
Balıkesir M.V.

Mesut BOZARCI
Çarşıortep M.V.

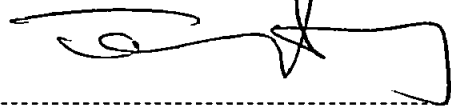
Kemal KARAHAN
Konya Mu.

Rukiye Zoy
Diyarbakir

Sivas mu.

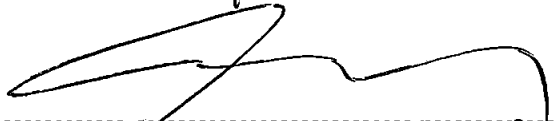
Omar Oluq Bilal DEBBELI
Kahramanmaraş Mu.

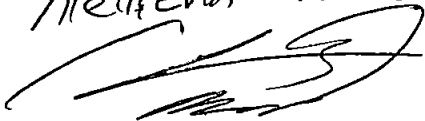
Yüksel Öskünyirlek
~~Adana Mu.~~

Bolu mu.

Abdulkerim Baber
Mardin Mu.

Diileymen ÖZBÜN
Mersin M. V.

Kemal Coşkun
Antalya Mu.

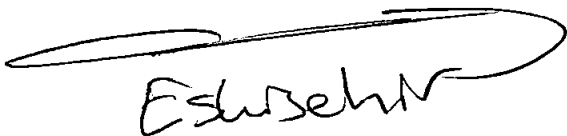
Prof. Dr. Enol KELEK
Elaşığ Mu.

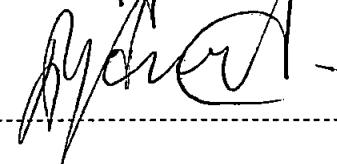
Jahma Jure
Eskişehir mu.

Prof. Ayşe Özcan
Eskişehir

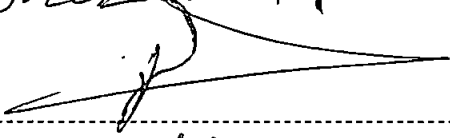

Ejder Acıkkapı
Elaşığ Mu.

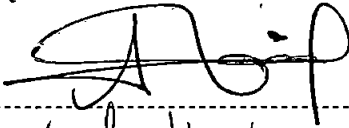
Ercan ÖZTÜRK

Ordu Mv.

Ali TEMER

Giresun Mv

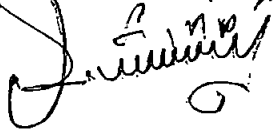

Mustafa Hakan Özer
Konya Mehmetli

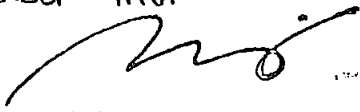
Abdurrakim Fındık

Ezine Mv

Rümeysa KADAK

İstanbul Mv.

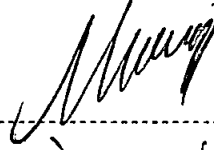
Abdulkadir ÖZEL

Hatay Mv

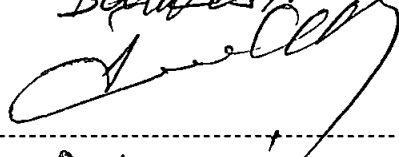
Mustafa ÖZÜZ

Burdur Mv.

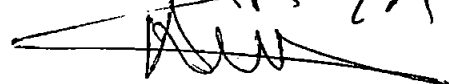
İsmail OK

Balıkesir Mv

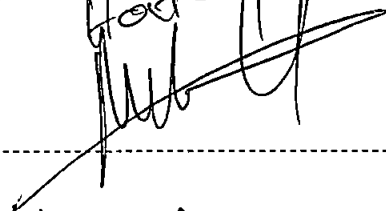
Ali İNEÇİ

SARAYIA

Adem Yeşildal

Hatay

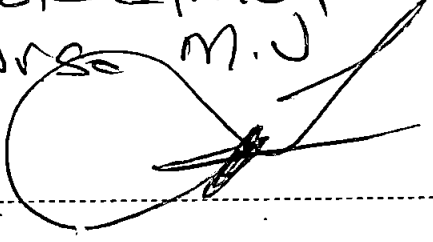

Zeki Korkutulu

Burdur

Cüneyt Yüksel
İst. M.V.
Cüneyt Yüksel

Ayhan Selman
Bursa M.V.

Ali Özkaya
Afyonkarahisar M.V.
Ali Özkaya

Mestan Özcan
Tekirdağ M.V.

GENEL GEREKÇE

Ülkemizde hayvanların rahat yaşamalarını ve hayvanlara iyi ve uygun muamele edilmesini temin etmek, hayvanların acı ve eziyet çekmelerine karşı en iyi şekilde korunmalarını, her türlü mağduriyetlerinin önlenmesini sağlamak amacıyla 2004 yılında 5199 sayılı Hayvanları Koruma Kanunu kabul edilmiştir. Yaşanan ve gelişen süreç içerisinde bu Kanun sahihsiz hayvanların rahat yaşamını ve can güvenliğini tam anlamıyla sağlayamadığı gibi insanların ve diğer canlıların yaşadıkları sorunları çözmekte de yetersiz kalmıştır.

Sahihsiz hayvanlar, özellikle başıboş köpekler; son yıllarda popülasyonun kontrol altına alınamaması nedeniyle giderek büyüyen bir sorun haline gelmiştir. Sayıları her geçen gün artan ve sokaklarda sürüler halinde yaşamaya başlayan başıboş köpekler, en temel insan hakkı olan yaşam hakkını dahi tehdit eder bir boyuta ulaştığı gibi çevre temizliği, toplum sağlığı, kamu düzeni ve güvenliği ile diğer hayvanların yaşamını ve varlığını da tehlikeye atmaktadır.

Mevcut Kanun ile hayvanların toplanması ve rehabilitasyonuna ilişkin sorumluluk belediyelere verilmiş ancak gerekli denetim mekanizmaları tesis edilemediğinden, ilgili kuruluşlar üzerine düşeni tam anlamıyla yerine getirememiş ya da mevzuatın dar yorumlanması sebebiyle çözüme katkı sunmak istedikleri halde mevzuatla kendilerine çizilen sınırları geçemediklerinden popülasyon her geçen gün katlanarak artmaya devam etmiştir.

Her ne kadar hayvanların korunmasına yönelik iyi niyetli girişimlerde bulunulsa da sahihsiz hayvanlar üzerinden özellikle dijital ortamda; kontrolsüz bağış kampanyaları, buradan beslenen oluşumların propagandası ile tedbir almaya çalışan kurum, kuruluş ve kişilere yönelik dezenformasyon çalışmaları yürütülmektedir. Sahihsiz hayvanların sayılarının kontrol altına alınması bir yana bazı çevrelerce adeta sahihsiz hayvanların kontrolsüz artışı desteklenmektedir. Bu durum, iyi niyetle yapılan bağışların belirsiz ve kanun dışı maksatlarla kullanılabilmesine imkân tanımakta ve popülasyon kontrol çalışmalarını sekteye uğratmaktadır.

Sahihsiz köpek popülasyonunun kontrol altında tutulamaması sebebiyle popülasyonun kontrolsüz bir şekilde büyümesi çeşitli riskler doğurmaktadır. Halihazırda yaşanan sahihsiz hayvan sorununun farklı boyutları bulunmakta olup bunları birkaç başlık altında ifade etmek gerekirse:

a) Bir bölgede sahihsiz hayvan sayısının artması sonucunda, orada yaşayan insanların vücut bütünlüğü, can güvenliği ve yaşam standartları tehlikeye girmektedir. Emniyet Genel Müdürlüğü verileri doğrultusunda 2019-2023 yılları arasında hayvana çarpma şeklinde 3.534 trafik kazası ve buna bağlı olarak 55 ölüm ve 5.147 yaralanma meydana gelmiştir.

b) Sahihsiz hayvan popülasyonunun yoğunluğu sebebiyle vatandaşların psikolojik açıdan olumsuz sonuçlara sebebiyet verecek şekilde sosyal hayatı kısıtlanmaktadır. Ayrıca sahihsiz hayvanların kamusal alanlarda beslenmesi, vatandaşlar arasında sözlü veya fiziksel tartışmalara sebep olmakta bu da toplumsal gerginliği arttırmaktadır. Hayvan saldırısı sonucu yaralanan ve hayatını kaybedenlerin medyaya yansıyan haber ve görüntüleri toplumda infiale sebep olmakta ve kamu kurumlarına olan güvenin azalmasına yol açmaktadır.

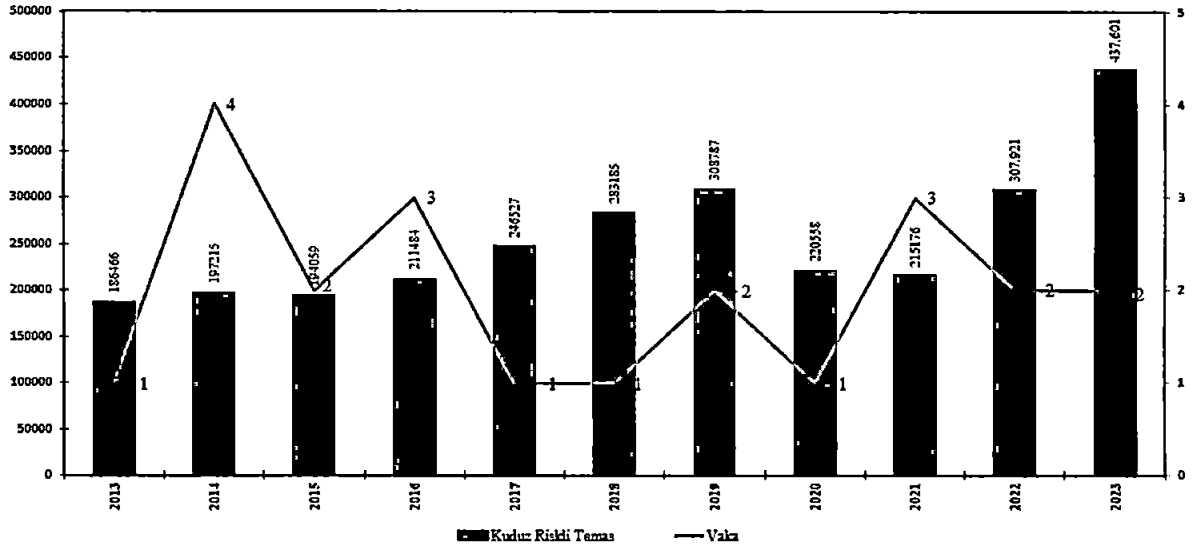
c) Kontrol edilemez noktaya ulaşan sahihsiz hayvan popülasyonu sebebiyle artan saldırılar, kuduz vakaları, zoonoz hastalıklar ile maddi ve manevi kayıplara sebep olmaktadır. Bu durum, Anayasa ile koruma altına alınan sağlık, güvenlik, yaşam hakkı, maddi varlık ve vücut bütünlüğünün korunması gibi insan haklarının ihlaliyle sonuçlanmaktadır.

ç) Sahihsiz hayvanlar; koyun, keçi, inek, buzağı, tavuk gibi ekonomik değeri olan çiftlik hayvanlarına saldırarak maddi kayıplara sebebiyet vermektedir.

d) Araştırmalara göre Ülkemiz; Dünya Sağlık Örgütü'nün yayınladığı "Kuduz Riskli Temasın Yüksek Olduğu Ülkeler" kategorisinde yer almaktadır. Sağlık Bakanlığı'nın verilerine göre; 2018-2022 yılları arasında kuduz riskli temas sayısı ortalama 267.125 iken 2023 yılında bu sayı 437.601 olarak bildirilmiştir.

2019-2023 Türkiye Zoonotik Hastalıklar Eylem Planında zoonoz hastalıklarla mücadele yöntemlerinde enfeksiyon zincirinin kırılması için sahihsiz köpek sayısının kontrol altında tutulması ve hayvanların bakımevlerinde barındırılması önerilmiştir. Dahası ABD, Japonya, İsveç, Norveç, Hollanda, İrlanda, İngiltere, Fransa, Finlandiya, Almanya, Çek Cumhuriyeti, Kanada, Avustralya gibi ülkelerin dışişleri bakanlıkları kendi internet sayfalarında, Türkiye'ye gidecek vatandaşlarını "saldırgan başıboş köpek çeteleri" ve "kuduz" riski hakkında uyarılmaktadır. Bu husus turizm gelirlerinin önemli bir kalem olduğu ülkemizin itibarı bakımından olumsuz bir izlenim oluşturmaktadır.

Sağlık Bakanlığı Verilerine Göre Yıllar İtibarıyla Kuduz Riskli Temas ve Vaka Sayıları Grafiği

e) Sahipsiz köpek saldırıları nedeniyle ölen kişilerin yakınları veya yaralanan kişiler, ilgili yerel yönetime karşı dava açmakta olup bu davalar neticesinde hizmet kusuru nedeniyle maddi-manevi tazminat kararlarına hükmedilmektedir. Sahipsiz hayvanların saldırısı sonucunda valiliklere ve yerel yönetimlere açılmış birçok tazminat davası bulunmaktadır.

f) Sahipsiz köpekler çok ağır koşullarda hayatta kalma mücadelesi verirken hem kendi türlerinin hem de ceylan ve karaca gibi yabancı diğer hayvanların ve doğanın zarar görmesine neden olmaktadır.

Valiliklerce yapılan bildirimde göre Ülkemizde yaklaşık 2 milyon sahihsiz köpek olduğu ifade edilse de hayvanların yıl içerisinde 1-2 defa doğum yapabilmeleri ve her defasında ortalama 6-8 arasında yavru doğurmaları sebebiyle sahihsiz köpek popülasyonunun yaklaşık 4 milyon olduğu tahmin edilmektedir. Araştırmalara göre bir bölgede bulunan bir dişi ve erkek köpek 1. yılın sonunda 16 yavru, 2. yılın sonunda 128 yavru, 3. yılın sonunda 512 yavru, 4. yılın sonunda 2048 yavru, 5. yılın sonunda 12.288 yavru ve 6. yılın sonunda 67.000 hayvandan oluşan bir popülasyona ulaşabilmektedir. Elbette her doğan köpek yaşayamayabilir ancak üreme hızının anlaşılabilmesi için bu örnek önemlidir. Köpek popülasyonu doğrusal değil üstel olarak artmaktadır.

Sahipsiz hayvanların kontrolü maksadıyla 2004 yılından günümüze dek popülasyon kontrolü maksadıyla kısırlaştırma ve bakımevi kuruluşu çalışmaları yürütülmektedir. Mevcutta yaklaşık 105 bin hayvan kapasiteli 322 adet hayvan bakımevi bulunmaktadır.

Tarım ve Orman Bakanlığı Verilerine Göre Yıllar İtibarıyla Kısırlaştırılan ve Sahiplendirilen Hayvan Sayısı Tablosu

Yıl	Kısırlaştırılan Hayvan	Sahiplendirilen Hayvan
2004	4.682	4.849
2005	12.204	5.288
2006	21.363	6.664
2007	39.071	8.068
2008	42.560	9.726
2009	29.641	12.481
2010	55.624	17.926
2011	26.713	20.426
2012	85.408	20.761
2013	129.708	22.976
2014	132.433	25.040
2015	102.744	63.855
2016	149.720	38.218
2017	203.905	48.734
2018	162.612	37.983
2019	176.186	42.808
2020	181.688	35.982
2021	267.091	39.977
2022	342.879	37.503
2023	338.363	33.739
TOPLAM	2.504.595	533.004

Bilimsel verilere göre, sahihsiz hayvanların popülasyonunun kontrol altına alınabilmesi maksadıyla tüm popülasyonun %70'inin kısırlaştırılması gerekmektedir. Ülkemizde bir yılda en fazla 342.879 hayvan kısırlaştırılmış olup bu rakam popülasyonun (4 milyon) yaklaşık %8,5'i oranına denk gelmektedir. Kısırlaştırmanın uzun dönemde popülasyon üzerinde etki etmediği görülmektedir. Bununla birlikte; sürü halinde yaşayan sahihsiz hayvanların kısırlaştırılmasının saldırgan davranışları azaltmadığı, bu davranışlara ilişkin bir etkiye sahip olmadığı hatta bazı durumlarda saldırganlığın da arttığını gösteren bilimsel çalışmalar mevcuttur.

Ülkemizin sahihsiz hayvan popülasyonunun yönetimine ilişkin uyguladığı yakala-kısırlaştır-sal metodunun dünyada uygulandığı ülke sayısı oldukça azdır. Metoda göre, sahihsiz hayvan yakalanır, kısırlaştırılır ve daha sonra toplandığı yere bırakılır. Ancak bu metot, sahihsiz hayvan sayısı az olan ülkeler için bile yeterli olmayan bir uygulamadır. Dünya Hayvan Sağlığı Örgütü'nün (OIE), konuya ilişkin raporunda da belirtildiği üzere köpek popülasyonunun, olması gerekenden çok daha fazla olduğu habitatlarda, yakala-kısırlaştır-sal metodu hiç veya amaçlandığı gibi etki göstermemektedir. Bu durum raporda şöyle ifade edilmektedir; "*Kısıtlı*

köpek popülasyonuna ve yeterli kaynağa sahip ülkelerde; Yakala-Kısırlaştır-Sal metodu etkili olacaktır. Bu yöntem yerel halkın hassasiyetini, hayvan yakalamayı, insancıl ötanaziyi, aşılamaı, kısırlaştırma tekniklerini, damgalamaı, hayvanı salıvermeyi ve popülasyon üstündeki uzun süreli etkiyi içerir. Bu yöntemin sınırlamaları da ele alınmalıdır. Büyük köpek popülasyonuna sahip ülkeler; mümkün olan en az acı verici düzeyde ölüm şeklini içeren insancıl uyutma yöntemlerine ihtiyaç duymaktadır. Ancak yine de, bu durum, tamamlayıcı başka bir grup eylemle birlikte uygulanmazsa, etkisiz kalacaktır.” Özetle, Ülkemizde mevcut popülasyon ele alındığında yakala-kısırlaştır-sal metodu bir çözüm değildir. Ülkemizin 2004’ten beri yaşadığı tecrübe de bunu net bir şekilde ortaya koymuştur.

Avrupa ülke örneklerine bakıldığında genel olarak; günümüzde sokaklarda sahipsiz hayvan bulunmadığı, sahipsiz hayvanların bakımevlerinde tutulduğu ve bazı ülkelerde belli bir süreye kadar sahiplendirilemeyen hayvanlara veteriner kontrolünde ötanazi yapıldığı görülmektedir. Avrupa’da 18. ve 19. yüzyılda başta kuduz salgını olmak üzere çeşitli sebeplerden dolayı, sahipsiz hayvanların sistematik operasyonlarla ve çoğunlukla silah veya zehir kullanılarak itlaf edildiği yayınlarda geçmektedir. Avrupa’da olduğu gibi dünyanın birçok ülkesinde de itlaf etmek, popülasyonu sürekli kontrol altında tutmada yöntem olarak kullanılmıştır. Ülkemizde de 13 Haziran 1932 tarihli ve 2123 sayılı Resmî Gazete’de; sahipsiz hayvanların hepsinin itlaf edilmesi, sahipli köpeklerin başıboş bırakılmaması ve ağızlık-tasma ile gezdirilmesi, serbest bırakılmış sahipli köpeklerin itlaf edilmesi, itlafın belediyelerce yapılması hususlarının yer aldığı bir tanım yayımlanmıştır. Ayrıca 2003 tarihinde Ülkemizin de taraf olduğu Ev Hayvanlarının Korunmasına Dair Avrupa Sözleşmesi’nde başıboş köpek sayısının sorun teşkil ettiğine kanaat getirilmesi halinde hayvanlara uygulanacak tedbir olarak hiçbir farklı gerekçe aranmaksızın sayıyı azaltmak üzere belirtilen usullerde ötanazi işleminin yapılması uygun bulunmaktadır.

İngiltere, Fransa ve ABD’nin bazı eyaletlerinde “Yakala-Kısırlaştır-Tut-Ötanazi Modeli” uygulanmaktadır. Tıbbi gerekçelere ek olarak İngiltere’de 7 gün, Fransa’da 8 gün, ABD’de eyaletlerce belirlenmiş süre sonunda sahiplendirilemeyen hayvanlara veteriner kontrolünde ötanazi yapılabileceğine ilişkin mevzuat hükümleri bulunmaktadır. Hindistan ve bazı Balkan ülkelerinde hayvan popülasyonu ile mücadele yöntemi, Ülkemizdeki gibi “Yakala-Kısırlaştır-Sal” metodudur. 60 milyon sahipsiz köpek bulunan Hindistan’da dünyadaki tüm kuduz ölümlerinin %36’sı gerçekleşmektedir. Bu mücadele yöntemini uygulayan ülkelerde, sahipsiz hayvan sorunu görülmektedir.

Sonuç olarak; geline süreçte sahipsiz hayvanların sorun haline gelmesi, özellikle başıboş köpeklerin saldırıları sonucunda can kayıplarının artması ve sorunun zaman geçtikçe büyümesi karşısında 5199 sayılı Hayvanları Koruma Kanununda oluşan ihtiyaçlara binaen değişiklik yapılması gerekliliği ortaya çıkmıştır. Bu doğrultuda hazırlanan Kanun Teklifi ile sahipsiz hayvan popülasyonunun kontrol altına alınması sağlanarak, insan, hayvan ve çevre sağlığı açısından oluşan risklerin ortadan kaldırılması amaçlanmaktadır.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- Maddeyle, 5199 sayılı Hayvanları Koruma Kanununun 1 inci maddesinde değişiklik yapılmaktadır.

Düzenlemeyle, hayvanların korunmasında insan, hayvan ve çevre sağlığının gözetilmesi Kanunun amaçları arasına alınmaktadır. Böylelikle, insan, hayvan ve çevre sağlığı öncelikli hale getirilmekte ve bu Kanun ile ilgili diğer kanunların uygulanmasında yaşanabilecek tereddütleri gidermek amaçlanmaktadır.

MADDE 2- Maddeyle, 5199 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinde değişiklik yapılmaktadır.

Düzenlemeyle, sahihsiz hayvanlara ilişkin yürütülecek çalışmalarda, tereddüde mahal verilmemesi ve kedi ve köpeklerin sahipli hayvan statüsüne alınabilmesi için 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu kapsamında Bakanlık veri tabanına kaydedilmesi zorunluluğu bulunduğundan sahipli hayvan ve sahihsiz hayvan kavramları açık bir şekilde tanımlanmaktadır.

Ayrıca, uygulamada tereddüde mahal verilmemesi amacıyla ve Kanunda yakala-kısırlaştır-sal metodunun kaldırılması sebebiyle hayvan bakımevi tanımında uyum değişikliği yapılmaktadır.

MADDE 3- Maddeyle, 5199 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinde değişiklik yapılmaktadır.

Kanun kapsamında yapılan değişikliklerle sahihsiz ve güçten düşmüş hayvanların hayvan bakımevlerine toplanması ve buralarda rehabilite edilerek sahiplendirilinceye kadar bakılacak olması sebebiyle bakımevleri dışında bir hayvana bakmanın onun yasal sorumluluğunu alarak sahiplenilmesi suretiyle mümkün olabileceği ilkesi kabul edilmektedir.

Değişiklikle, uygulamada tereddüde mahal verilmemesi ve popülasyon yönetimine ilişkin getirilen yeni yaklaşım kapsamında uyum düzenlemeleri yapılmaktadır.

MADDE 4- Maddeyle, 5199 sayılı Kanunun 6 ncı maddesinde değişiklik yapılmaktadır.

Maddenin birinci fıkrasında yapılan değişiklikle, 5996 Sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanununun 47 nci maddesinin üçüncü fıkrası ile 3285 Sayılı Hayvan Sağlığı ve Zabıtası Kanunu yürürlükten kaldırılmış olması ve birden fazla kanunda ötanaziye ilişkin istisnai düzenlemeye yer veriliyor olması sebebiyle hüküm revize edilmektedir.

Maddenin üçüncü fıkrasında yapılan değişiklikle, Kanunun amaç maddesinde hayvanların korunmasında insan, hayvan ve çevre sağlığının öncelikli hale getirilmesi sebebiyle uyum amacıyla aynı doğrultuda düzenleme yapılmakta ve Bakanlık ismi güncel hale getirilmektedir.

Günümüzde kontrol edilemez noktaya ulaşan sahihsiz hayvan popülasyonu sebebiyle artan saldırılar, kuduz ve benzeri zoonoz hastalıklar ile maddi ve manevi kayıplar yaşanmasının ana sebeplerinden birisi hayvanların alındığı ortama geri bırakılmasıdır. Bu sebeple, mevcutta uygulanan yakala-kısırlaştır-sal metodu yerine Kanun ile yeni bir yaklaşım getirilmektedir. Maddenin dördüncü fıkrasında bu doğrultuda yapılan değişiklikle, hayvan bakımevlerine alınan hayvanlarından rehabilite edilenlerin sahiplendirilinceye kadar bu yerlerde barındırılması hüküm altına alınmaktadır. Ayrıca doğru ve güncel veri sağlanabilmesi amacıyla hayvan bakımevlerine alınan hayvanların Bakanlık veri sistemine kaydedileceği düzenlenmektedir.

Maddenin altıncı fıkrasında yapılan değişiklikle, hayvanların bakımı için sahiplenilmesi gerektiğinden yapılacak tahsislerin amacı netleştirilmek suretiyle Kanun ile belirlenen yeni yaklaşıma uyum sağlanması amaçlanmaktadır.

MADDE 5- Maddeyle, 5199 sayılı Kanunun İkinci Kısım Dördüncü Bölüm başlığı ile 13 üncü maddesinde değişiklik yapılmaktadır.

Ev Hayvanlarının Korunmasına Dair Avrupa Sözleşmesi'nde taraflara başıboş köpek sayısının sorun teşkil ettiğine kanaat getirilmesi halinde hayvanlara uygulanacak tedbir olarak hiçbir farklı gerekçe aranmaksızın sayıyı azaltmak üzere belirtilen usullerde ötanazinin de dâhil olduğu gerekli yasal ve idari tedbirleri alma görevi vermektedir. 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanununun 9 uncu maddesinde de ötanazinin uygulanacağı durumlar tanımlanmıştır.

Düzenlemeyle sahipsiz hayvan popülasyonunun kontrol altına alınabilmesi maksadıyla, söz konusu hayvanlar toplanılarak hayvan bakımevlerine götürüldükten sonra alındıkları ortama geri bırakılmaları yerine, öncelikle sahipsiz köpeklerin sahiplendirilmesi esas alınmakta ve ötanazi yapılacak hayvanların nitelikleri belirlenmektedir. Ayrıca yerel yönetimlerce ötanazi uygulaması yapılabilmesinin kamu güvenliği ve sağlığının korunması açısından doğru bir yöntem olduğu değerlendirildiğinden yerel yönetimlere yetki verilmektedir.

Bu amaçla; maddeye eklenen birinci fıkra ile bakımevine alınan hayvanlardan saldırgan olan, bulaşıcı veya tedavi edilemeyen hastalığı bulunan ya da sahiplenilmesi yasak olan hayvanlara yerel yönetimlerce ötanazi yapılması öngörülmektedir.

Maddeye eklenen ikinci fıkra ile sahipsiz hayvan popülasyonunun; kamu güvenliği bakımından tehlike oluşturmaya veya hayvandan hayvana ya da hayvandan insana bulaşan hastalıkların görülmesine, su kaynaklarının, yaban hayatının ve biyolojik çeşitliliğin zarara uğramasına sebebiyet vermesi halinde ilgili yerel yönetimler tarafından sahipsiz hayvanlara ötanazi işlemi yapılabilmesi sağlanmaktadır.

Maddenin mevcut ikinci fıkrasında yapılan değişiklikle de ötanazi işlemine ilişkin esas ve usullerin Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle belirleneceği hükme bağlanmaktadır.

MADDE 6- Maddeyle, 5199 sayılı Kanunun 14 üncü maddesinde değişiklik yapılmaktadır.

Maddenin birinci fıkrasının (h) bendinde yapılan değişiklikle, bu Kanunla sahipsiz hayvanların popülasyon yönetimine ilişkin yeni bir yaklaşım getirilmesi nedeniyle hayvanlara yapılacak müdahalenin sadece tıbbi gerekçelerle değil Kanunda yer alan diğer istisnai durumlarda da yapılabilmesine imkan tanınmaktadır.

Maddenin birinci fıkrasına eklenen (o) bendiyle, yerel yönetimler adına toplanan sahipsiz hayvanların bakımevi dışında bir yere terk edilmesi veya bakımevinde barındırılan hayvanların bakımevi dışında bir yere bırakılması fiilleri yasak kapsamına alınmaktadır. Böylelikle, sahipsiz hayvanların toplanması, hayvan bakımevlerine götürülmesi ve bu hayvanların sahiplendirilinceye kadar hayvan bakımevi bünyesinde bakılmasına ilişkin hükümlerin uygulanmasının ve yerel yönetimlerin görev ve sorumluluklarını eksiksiz olarak yerine getirmelerinin sağlanması amaçlanmaktadır.

MADDE 7- Maddeyle, 5199 sayılı Kanunun 16 ncı maddesinde değişiklik yapılmaktadır.

Düzenlemeyle, sahipsiz hayvanların korunmasına yönelik yürütülen çalışmaların yanı sıra insan, hayvan ve çevre sağlığını korumaya yönelik olarak sahipsiz hayvanlardan kaynaklı sorunları belirlemek ve bu sorunlara ilişkin çözüm önerileri üretmek il hayvanları koruma kurulunun görevleri arasına alınmaktadır.

Ayrıca, Kanunun 18 inci maddesinin teklifle yürürlükten kaldırılması sebebiyle maddede uyum düzenlemesi yapılmaktadır.

MADDE 8- Maddeyle, 5199 sayılı Kanunun 19 uncu maddesinde değişiklik yapılmaktadır.

Düzenlemeyle, başta yerel yönetimler olmak üzere diğer ilgili kurum ve kuruluşlara yapılacak desteğin kapsamı genişletilmektedir. Böylelikle, insan, hayvan ve çevre sağlığının korunması amacıyla hayvanlar için ameliyathaneler kurmak, bunlara ilişkin ilaç, alet ve ekipmanları temin etmek ile bakımevlerinde barındırılan hayvanların sahiplendirilmesine yönelik faaliyetler teşvik kapsamına alınmaktadır. Ayrıca, Kanunun amaç maddesindeki değişiklik doğrutusunda uyum düzenlemesi yapılmaktadır.

MADDE 9- Maddeyle, 5199 sayılı Kanunun 24 üncü maddesinde değişiklik yapılmaktadır.

Düzenlemeyle, sahihsiz hayvanlardan sahiplendirilme niteliği olanların sahiplendirilinceye kadar hayvan bakımevinde barındırılmasına ilişkin değişikliğe ve bu Kanunla sahihsiz hayvanların popülasyon yönetimine dair getirilen yeni yaklaşıma uyum sağlanması amaçlanmaktadır.

MADDE 10- Maddeyle, 5199 sayılı Kanunun 28 inci maddesinde değişiklik yapılmaktadır.

Düzenlemeyle, caydırıcılığın sağlanması amacıyla sahipli hayvanın sahibi tarafından terk edilmesi kabahatine ilişkin idari para cezası artırılmakta ve yerel yönetimler adına toplanan sahihsiz hayvanları bakımevi dışında bir yere terk etmek veya bakımevinde barındırılan hayvanı bakımevi dışında bir yere bırakmak fiili kabahat olarak düzenlenerek ilk kez idari yaptırıma tabi tutulmaktadır.

Ayrıca, bu Kanunla yapılan değişikliklere yönelik uyum düzenlemeleri yapılmaktadır.

MADDE 11- Maddeyle, Kanunun 28/A maddesinde değişiklik yapılmaktadır.

Düzenlemeyle, bu Kanunla yapılan değişikliklere yönelik uyum düzenlemeleri yapılmaktadır.

MADDE 12- Maddeyle, Kanunun 31 inci maddesinde değişiklik yapılmaktadır.

Düzenlemeyle, 3285 sayılı Hayvan Sağlığı ve Zabıtası Kanunu ile 4631 sayılı Hayvan Islahı Kanununu daha önce 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu ile mülga edildiğinden madde metninde uyum düzenlemesi yapılmaktadır.

MADDE 13- Maddeyle, 5199 sayılı Kanunun ek 1 inci maddesinde değişiklik yapılmaktadır.

Düzenlemeyle, bu Kanunla sahihsiz hayvanların popülasyon yönetimine dair getirilen yeni yaklaşıma yönelik uyum düzenlemesi yapılmakta ve il özel idarelerine sorumluluk alanındaki sahihsiz hayvanları en yakın hayvan bakımevine götürme sorumluluğu yüklenmektedir.

Maddeye eklenen fıkrayla, büyükşehir belediyeleri, il belediyeleri ve nüfusu yirmi beş bini aşan belediyelerin belediye başkanları ve meclis üyeleri tarafından, geçici 4 üncü maddenin ikinci fıkrasında belirtilen kaynağın ayrılmaması fiili ile ayrılan bu kaynağın belediye başkanı ve belediye yetkililerince hayvan bakımevi kurmak, sahihsiz hayvanları toplamak, rehabilite etmek veya sahiplendirilinceye kadar bakmak için sarf etmemek ya da bu kaynağı başka amaçlar için sarf etmek fiilleri suç olarak düzenlenmektedir. Böylelikle, yerel yönetimlere Kanun kapsamında verilen sorumlulukların titizlikle yerine getirilmesini sağlamak suretiyle

sahipsiz hayvan popülasyonundan kaynaklı sorunların çözülmesi ve bu sorunların tekrarlanmaması amaçlanmaktadır.

MADDE 14- Maddeyle, 5199 sayılı Kanunun geçici 4 üncü maddesi değiştirilmektedir.

Maddenin birinci fıkrasıyla, ilgili belediyelerin mevcut bakımevlerinin koşullarını iyileştirme ve Kanunun ek 1 inci maddesinin birinci fıkrasında belirtilen hayvan bakımevlerini kurma yükümlülükleri bakımından geçiş hükmü düzenlenmektedir. Buna göre büyükşehir belediyeleri, il belediyeleri ve nüfusu yirmibeş bini aşan belediyeler bakımından 31/12/2028 tarihine kadar söz konusu hayvan bakımevleri kurulacak ve mevcut bakımevlerinin koşulları iyileştirilecektir.

Maddenin ikinci fıkrasıyla, hayvan bakımevi kurma yükümlülüğü bulunan belediyelerin bu yükümlülüklerini zamanında ve etkili bir biçimde yerine getirebilmelerini sağlamak amacıyla, 31/12/2028 tarihine kadar hayvan bakımevleri kurmak, rehabilitasyon işlemlerini gerçekleştirmek ve sahipsiz hayvanlara sahiplendirilinceye kadar bakmak için kesinleşmiş en son bütçe gelirlerinin binde beşi oranında kaynak ayıracakları, büyükşehir belediyelerinde bu oranın binde üç olarak uygulanacağı ve ayrılan bu kaynağın başka bir amaçla kullanılmayacağı hükme bağlanmaktadır.

Maddenin üçüncü fıkrasıyla, kedi ve köpek sahiplerine, hayvanlarını en geç 31/12/2025 tarihine kadar dijital kimliklendirme yöntemleriyle kayıt altına aldırma zorunluluğu getirilmektedir.

MADDE 15- Maddeyle, 5199 sayılı Kanunun 5 inci ve 17 nci madde metinlerinden bazı ibareler çıkarılmakta ve 18 inci maddesi yürürlükten kaldırılmaktadır.

Düzenlemeyle, bu Kanunla sahipsiz hayvanların popülasyon yönetimine dair getirilen yeni yaklaşıma yönelik olarak 5199 sayılı Kanunun 5 inci ve 17 nci maddelerinde uyum düzenlemesi yapılmaktadır.

Ayrıca, bu Kanun ile sahipsiz hayvanların alındığı ortama bırakılması yerine hayvan bakımevlerine toplanması ve rehabilite edilen hayvanların sahiplendirilinceye kadar bu yerlerde barındırılması yöntemi kabul edilmektedir. Böylelikle, sokakta bakıma ve korunmaya ihtiyacı olacak sahipsiz hayvan bulunmaması amaçlandığından yerel hayvan koruma görevlilerine ilişkin hükümlerin düzenlendiği Kanunun 18 inci maddesi yürürlükten kaldırılmaktadır.

MADDE 16- Yürürlük maddesidir.

MADDE 17- Yürütme maddesidir.

HAYVANLARI KORUMA KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 24/6/2004 tarihli ve 5199 sayılı Hayvanları Koruma Kanununun 1 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Kanunun amacı;” ibaresinden sonra gelmek üzere “insan, hayvan ve çevre sağlığı gözetilmek kaydıyla” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 2- 5199 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (f) ve (j) bentleri aşağıdaki şekilde ve (k) bendinde yer alan “ve hayvanların rehabilite edileceği” ibaresi “, hayvanların sahiplendirilinceye kadar barındırıldığı ve rehabilite edildiği” şeklinde değiştirilmiştir.

“f) Sahipsiz hayvan: Sahipli hayvanlar dışında kalan evcil hayvanları,

j) Sahipli hayvan: Bir kişi, kuruluş, kurum ya da tüzel kişilik tarafından sahiplenilen, bakımı, aşıları, periyodik sağlık kontrolleri yapılan ve Bakanlık veri tabanına kaydedilen ev hayvanlarını,”

MADDE 3- 5199 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi yürürlükten kaldırılmış, (d) bendinde yer alan “hayvanlara bakan veya bakmak” ibaresi “hayvanları sahiplenmek” şeklinde ve (j) bendinde yer alan “ve güçten düşmüş hayvanların korunması” ibaresi “hayvanların sahiplendirilinceye kadar bakılmaları” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 4- 5199 sayılı Kanunun 6 ncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan “, 3285 sayılı Hayvan Sağlığı Zabıtası Kanununda öngörülen durumlar dışında” ibaresi “kanuni istisnalar hariç” şeklinde, üçüncü fıkrasında yer alan “çevreye olabilecek” ibaresi “insan ve çevre sağlığı için oluşabilecek” şeklinde ve “Çevre ve Şehircilik Bakanlığı” ibaresi “Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı” şeklinde, dördüncü fıkrasının son cümlesi aşağıdaki şekilde ve altıncı fıkrasında yer alan “hayvanlara bakan veya bakmak” ibaresi “hayvanları hayvan bakımevi kurarak sahiplenmek” şeklinde değiştirilmiştir.
“Bakımevlerine alınan hayvanlar Bakanlık veri sistemine kaydedilir ve rehabilite edilenler, sahiplendirilinceye kadar hayvan bakımevlerinde barındırılır.”

MADDE 5- 5199 sayılı Kanunun İkinci Kısım Dördüncü Bölüm başlığında yer alan “Öldürülmesi” ibaresi “Ötanazisi” şeklinde ve 13 üncü maddesinin başlığı “Hayvanların ötanazisi” şeklinde değiştirilmiş, maddeye birinci fıkradan önce gelmek üzere aşağıdaki fıkralar eklenmiş ve mevcut ikinci fıkrasının ikinci cümlesinde yer alan “Öldürme esas ve usulleri” ibaresi “Öldürme ve ötanazi işlemine ilişkin esas ve usuller” şeklinde değiştirilmiştir.

“Bakımevine alınan hayvanlardan saldırgan olan, bulaşıcı veya tedavi edilemeyen hastalığı bulunan ya da sahiplenilmesi yasak olan hayvanlara yerel yönetimlerce ötanazi yapılır.

Sahipsiz hayvan popülasyonunun; kamu güvenliği bakımından tehlike oluşturmasına veya hayvandan hayvana ya da hayvandan insana bulaşan hastalıkların görülmesine, su kaynaklarının, yaban hayatının ve biyolojik çeşitliliğin zarara uğramasına sebebiyet vermesi halinde ilgili yerel yönetim tarafından sahipsiz hayvanlara ötanazi yapılabilir.”

MADDE 6- 5199 sayılı Kanunun 14 üncü maddesinin birinci fıkrasının (h) bendinde yer alan “Tıbbî” ibaresi “Kanuni ve tıbbî” şeklinde değiştirilmiş ve fıkraya aşağıdaki bent eklenmiştir.

“o) Yerel yönetimler adına toplanan sahipsiz hayvanları bakımevi dışında bir yere terk etmek veya bakımevinde barındırılan hayvanı bakımevi dışında bir yere bırakmak.”

MADDE 7- 5199 sayılı Kanununun 16 ncı maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve (f) bendi yürürlükten kaldırılmıştır.

“b) İl sınırları içinde hayvanların korunmasına ilişkin ve sahipsiz hayvanlardan kaynaklı sorunları belirleyip, sorunların çözüm tekliflerini içeren yıllık, beş yıllık ve on yıllık plan ve projeler yapmak, yıllık hedef raporları hazırlayıp Bakanlığın uygun görüşüne sunmak, Bakanlığın olumlu görüşünü alarak insan, hayvan ve çevre sağlığına ilişkin her türlü önlemi almak,”

MADDE 8- 5199 sayılı Kanununun 19 uncu maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“İnsan, hayvan ve çevre sağlığının korunması amacıyla bakımevleri, hastaneler ve ameliyathaneler kurmak, bunlara ilişkin ilaç, alet ve ekipmanları temin etmek ile bakımevlerinde bakım, rehabilitasyon ve sahiplendirme gibi faaliyetleri yürütmek için, başta yerel yönetimler olmak üzere diğer ilgili kurum ve kuruluşlara teşvik veya Bakanlıkça uygun görülen miktarlarda mali destek sağlanır.”

MADDE 9- 5199 sayılı Kanununun 24 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan “ve bu suretle bulundurduğu” ibaresi “veya sahiplendiği” şeklinde ve fıkranın son cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Söz konusu hayvanlardan sahiplendirilme niteliği olanlar sahiplendirilinceye kadar hayvan bakımevinde barındırılır.”

MADDE 10- 5199 sayılı Kanununun 28 inci maddesinin birinci fıkrasının (ı) bendinde yer alan “ikinci” ibaresi “dördüncü” şeklinde, (j) bendinde yer alan “hayvan başına iki bin” ibaresi “hayvan başına altmış bin” şeklinde ve aynı bentte yer alan “idarî para cezası.” ibaresi “; (o) bendine aykırı davrananlara hayvan başına elli bin Türk lirası idarî para cezası.” şeklinde değiştirilmiş, ikinci fıkrada yer alan “hayvan koruma gönüllüsü,” ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

MADDE 11- 5199 sayılı Kanununun 28/A maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “birinci” ibaresinden sonra gelmek üzere “, ikinci ve üçüncü” ibaresi eklenmiş ve yedinci fıkrasında yer alan “hayvan koruma gönüllüsü,” ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

MADDE 12- 5199 sayılı Kanununun 31 inci maddesinde yer alan “3285 sayılı Hayvan Sağlığı ve Zabıtası Kanunu, 4631 sayılı Hayvan Islahı Kanunu” ibaresi “5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 13- 5199 sayılı Kanununun ek 1 inci maddesinin başlığı “Yerel yönetimlerin sorumluluğu” şeklinde değiştirilmiş, birinci fıkrasında yer alan “büyükşehir ilçe belediyeleri ile diğer” ibaresi madde metninden çıkarılmış, fıkraya “korunması ve” ibaresinden sonra gelmek üzere “sahiplendirilinceye kadar” ibaresi, ikinci fıkrasının ikinci cümlesinde yer alan “olmayan belediyeler” ibaresinden sonra gelmek üzere “ile il özel idareleri” ibaresi eklenmiş ve fıkranın üçüncü ve dördüncü cümleleri ile üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Bakımevlerine alınan hayvanlar Bakanlık veri sistemine kaydedilir. Rehabilite edilenler, sahiplendirilinceye kadar hayvan bakımevlerinde barındırılır.”

“Büyükşehir belediyeleri, il belediyeleri ve nüfusu yirmi beş bini aşan belediyeler bakımından, geçici 4 üncü maddenin ikinci fıkrasında belirtilen kaynağı ayırmayan belediye başkanı ve meclis üyeleri ile ayrılan kaynağı hayvan bakımevi kurmak, sahipsiz hayvanları toplamak, rehabilite etmek veya sahiplendirilinceye kadar bakmak için sarf etmeyen ya da bu

kaynağı başka amaçlar için sarf eden belediye başkanı ve belediye yetkililerine altı aydan iki yıla kadar hapis cezası verilir.”

MADDE 14- 5199 sayılı Kanunun geçici 4 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 4- Büyükşehir belediyeleri, il belediyeleri ve nüfusu yirmi beş bini aşan belediyeler 31/12/2028 tarihine kadar ek 1 inci maddenin birinci fıkrasında belirtilen hayvan bakımevlerini kurmakla ve mevcut bakımevlerinin koşullarını iyileştirmekle yükümlüdür.

Belediyeler 31/12/2028 tarihine kadar birinci fıkra gereğince hayvan bakımevleri kurmak, rehabilitasyon işlemlerini gerçekleştirmek ve sahihsiz hayvanlara sahiplendirilinceye kadar bakmak için kesinleşmiş en son bütçe gelirlerinin binde beşi oranında kaynak ayırır. Bu oran büyükşehir belediyelerinde binde üç olarak uygulanır. Bu fıkra uyarınca ayrılan ödenekler başka bir amaç için kullanılamaz.

Kedi ve köpek sahipleri, hayvanlarını en geç 31/12/2025 tarihine kadar dijital kimliklendirme yöntemleriyle kayıt altına aldırma zorundadır.”

MADDE 15- 5199 sayılı Kanunun;

a) 5 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “veya ona bakan” ibaresi, dördüncü fıkrasında yer alan “ve kontrollü hayvanları bulundurma ve” ibaresi ile 17 nci maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan “ev hayvanları ile” ibaresi metinden çıkarılmış,

b) 18 inci maddesi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 16- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 17- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.